

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Remissyttrande – Promemorian Energiplanering i kommuner och regioner och en mer energieffektiv offentlig sektor (dnr. KN2026/01494)

Sammanfattning

Region Kronoberg har av Klimat- och näringslivsdepartementet beretts tillfälle att avge yttrande över ovanstående remiss.

Region Kronoberg är i huvudsak positiv till förslagen och bedömer att de kan stärka energieffektivitet, energiplanering och den gröna omställningen i linje med den regionala utvecklingsstrategin. Regionen välkomnar särskilt ökad samverkan mellan kommuner och region samt kopplingen mellan energiplanering och fysisk planering. Samtidigt efterfrågas tydligare vägledning kring regionens samordnande roll, bättre stöd för mindre kommuner, praktiska verktyg för att tillämpa principen om energieffektivitet först samt nationella definitioner och mätmetoder för energifattigdom. Regionen lyfter även behovet av klargöranden kring statlig finansiering och ersättning, eftersom förslagen medför kostnader även för regionerna. Sammantaget bedöms förslagen kunna bidra positivt till elförsörjning, energieffektivitet och energiomställning, förutsatt tillräcklig vägledning, samverkan och finansiering.

Synpunkter

Region Kronoberg ser i huvudsak positivt på förslagen i promemorian. Det är positivt att äldre lagstiftning ersätts och anpassas till dagens utmaningar inom energiförsörjning och energieffektivitet. Förslaget till ny lagstiftning ligger till stora delar i linje med vad som anges i den regionala utvecklingsstrategin (RUS) för Kronobergs län där en av de långsiktiga prioriteringarna innefattar effektiviserad energianvändning och där optimering, effektivisering och omvandling av länets energisystem ska eftersträvas.

En moderniserad kommunal energiplanering där kopplingen till den fysiska planeringen genom översiktsplanen kan långsiktigt vara bidragande till den regionala utvecklingen. Att kommunernas energiplan ska fungera som underlag för både översiktsplan och elnätbolagens nätutvecklingsplaner skapar goda förutsättningar för att på sikt bygga bort kapacitetsbrister i elnätet. Region Kronoberg ser det även som positivt att kommunerna i sitt arbete med energiplanering åläggs att samverka med regionen. Därmed skapas förutsättningar för en samordning mellan kommunernas planeringsarbete och det regionala

utvecklingsansvaret. Region anser att det är rimligt att inte införa krav på regional energiplanering men bedömer att det vore positivt med förtydligande och vägledning för regionens samordnande roll inom området.

När det gäller kravet på särskilda värme- och kylplaner föreslår promemorian att detta endast ska gälla kommuner med fler än 45 000 invånare. För Kronobergs län, som till stor del är ett landsbygds-län där samtliga kommuner utom en har färre invånare än så men ändå står inför betydande energiomställningar, vore det positivt om regelverket stödjer och ger incitament för gemensamma värme- och kylplaner mellan angränsande kommuner. Från statligt håll kan det med fördel erbjudas riktat metodstöd till mindre kommuner för att underlätta gränsöverskridande samverkan.

Principen om energieffektivitet först utgör en viktig grundbult i förslaget, och regionen ställer sig bakom att principen tillämpas vid större offentliga investeringar. De föreslagna tröskelvärdena på 100 miljoner euro för investeringsprojekt och 175 miljoner euro för transportinfrastruktur innebär dock att kravet ytterst sällan kommer att bli aktuellt i enskilda kommunala eller regionala projekt. För att principen ska få genomslag i praktiken kan kommande föreskrifter och vägledningar lämpligen innehålla enkla och funktionella verktyg som gör att principen kan tillämpas även i mindre skala utan att orsaka onödigt merarbete.

Att kommuner och regioner i sina långsiktiga planer ska redovisa åtgärder för att mildra konsekvenserna för låginkomsthushåll och personer som drabbas av energifattigdom är kan bidra positivt till att stärka den sociala hållbarheten. I detta finns en tydlig koppling till Region Kronobergs strategiska mål om mer jämlika levnadsförhållanden och ökad social sammanhållning. För att arbetet ska bli praktiskt genomförbart och jämförbart behövs det dock att statlig vägledning och en enhetlig nationell definition och mätmetod för energifattigdom.

När det gäller de ekonomiska konsekvenserna utlöser promemorians förslag den kommunala finansieringsprincipen, vilket innebär att staten beräknar att kompensera kommunsektorn samlat med 90 miljoner kronor år 2027, 30 miljoner kronor år 2028 och därefter 17 miljoner kronor i permanent årlig ersättning. Även om promemorian bedömer att den ekonomiska och administrativa bördan för regionerna blir begränsad i förhållande till kommunernas blir det vissa ekonomiska konsekvenser även på den regionala nivån. Etablering av nya rutiner för den årliga rapporteringen av energianvändning kräver ett implementeringsarbete inom berörda verksamheter. Därtill innebär kravet på att i långsiktiga planer utvärdera avtal om energiprestanda vid renovering av byggnader över 750 kvm att det krävs utredningsinsatser för komplexa regionala fastighetsstrukturer. Vid offentlig upphandling kan skärpta energikrav och tillämpningen av energieffektivitet först leda till högre initiala inköpskostnader, även om åtgärderna kan sänka driftkostnader över tid. Regionen anser därför att det behöver klargöras hur den statliga ersättningen fördelas mellan kommuner och regioner, att det behöver

tillhandahållas beräkningsverktyg samt att den permanenta ersättningsnivån utvärderas efter tre år.

Avslutningsvis konstaterar Region Kronoberg att genom en nära samverkan mellan kommuner, region och statliga myndigheter, i kombination med tillräcklig statlig finansiering och vägledning, kan promemorians förslag bidra positivt till den elförsörjningen, energieffektiviteten och den gröna omställningen.

Barnrättsperspektiv

Prövning av barnets bästa ej aktuellt då beslutet inte påtagligt och direkt rör barn eller barn som närstående.